Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

https://www.israelsmisjonen.no/pv

Domssøndag / Kristi kongedag – søndag 22. november 2026

Dette prekenverkstedet er tidligere publisert til tilsvarende søndag i 2023.

Søndagens tekster: Jes 57,14–16; Åp 20,11–13; Matt 25,31–46

Det som Jesus ser etter

Domssøndag ble tidligere omtalt som *Siste søndag i kirkeåret*. Nå kalles den *Domssøndag* og *Kristi kongedag*. Prekentekstene minner oss om at Jesus skal komme igjen for å dømme levende og døde.

Evangelieteksten om dommen

Evangelieteksten på Domssøndag (Matt 25,31–46) er en av de mest krevende og utfordrende tekster i NT. Her møter vi livets alvor og Guds dom på en måte vi aldri kan legge bak oss. Teksten er særstoff hos Matteus og avslutter Jesu eskjatologiske tale i kapittel 24–25, i form av en realistisk skildring av den siste og avgjørende dom.

Vers 31–33

Domsbildet svarer til avsnittet om skildringen av Guds dom i Dan 7,9–14, hvor Gud sitter på tronen av ild og gir «en som var lik en menneskesønn» myndighet over alle folk. Englene rundt Menneskesønnens trone i Matt 25 understreker hans guddommelige autoritet (Matt 16,27; jfr Sak 14,5).

«Alle folkeslag» står foran Jesu trone. Det må innebære både troende og ikke-troende, både de som har hørt evangeliet og de som ikke har hørt. Det greske ordet for å dømme – *krinein* – betyr egentlig å sette skille. Dette er ingen domsstol som kan gi påtaleunnlatelse, betinget dom eller ulik straffeutmåling. Det dreier seg om et evig *innenfor* eller *utenfor*.

Bildet av flokken som deles i to, finner vi i Esek 34,17–24, hvor Gud dømmer de fete og de magre sauene i sitt folk. Legg merke til at dommen (det evige skillet) felles først. Deretter taler dommeren til de to flokkene om hva som skiller dem fra hverandre.

Vers 33–40

Å arve *riket* gjenspeiler tanken på at Israel fikk det lovede land i arv fra Gud (Sal 37,11; Åp 21,2). De gjerninger kongen gjenkjenner hos flokken på høyre side, er handlinger som samtid og ettertid har omtalt som grunnleggende velgjerninger mot medmennesker i nød. Da en i

middelalderen føyde til «å begrave de døde», fikk en listen over de klassiske barmhjertighets-gjerninger som motsetning til de sju dødssynder.

De som får høre ordene fra dommersetet, undrer seg. De forstår ikke når de har møtt kongen i de situasjoner han beskriver, og undrer seg kanskje også over at det ikke er et eneste lite minus i beskrivelsen av de livet de har levd. Kongens svar er kort og tydelig: De har møtt ham i «disse mine minste brødre».

Vers 41–46

Undringen er ikke mindre på den venstre side. Når støtte de på kongen og utfordringene til å tjene ham? Noe godt hadde vel også de gjort? Svaret viser at de har hatt de samme muligheter som de andre til å møte kongen med omsorg. Men de kjente ikke kongen.

Konsekvensen av å ikke møte hans minste med omsorg og godhet, er kongens forbannelse og en evighet i den ild som venter djevelen og hans engler. Straffens innhold beskrives ikke nærmere enn at den er evig, som livet i Guds rike er evig for dem som «er velsignet av min Far» (vers 34). Ilden forbindes med Guds vrede (3,10.12; 5,22; 13,42.50; 18,8f). Frelse og fortapelse er begge tilstander som er uten ende.

Forkynnelse

Dette er en krevende tekst å preke over. Det er flere grøfter å falle i. Vi må ikke glemme at også på Domssøndag – ikke minst da! - må evangeliet lyde. Det store alvoret er at vi alle skal fram for Gud i den endelige dom, og det er evig frelse eller evig fortapelse som er de mulige utganger fra møtet med dommeren.

Dypest sett er dette en konsekvens av at vi ble skapt i Guds bilde, til å leve våre liv ansvarlig for Ham. Og det er i møte med dommens alvor at evangeliet blir noe mer enn et forventet budskap om Guds alminnelige kjærlighet og velvilje.

En vesentlig sak er å avklare hvem Jesus tenker på med *mine minste brødre (søsken)*. Vi ser i både GT og NT at Gud har omsorg for alle fattige og nødlidende mennesker. Jesus var «tolleres og synderes venn». Å ta dette perspektivet bort fra det ansvar vi har som Jesu disipler i verden, bringer oss i konflikt med Guds kall til oss.

Men å la vår omsorg for nødlidende medmennesker være grunnlaget for vårt frelseshåp i dommen, forskyver disippellivets tyngdepunkt. Og det gjør domsordene over dem på venstre side til nærmest et justismord. For har ikke også disse gjennom livet vist godhet og omsorg for sine medmennesker? Ganske sikkert. Vi må derfor vokte oss for å utlegge denne teksten slik at det som blir stående igjen, er at vi dømmes etter våre gjerninger. Da setter vi en strek over evangeliet.

Matteusevangeliet bruker «disse mine minste» og «mine brødre» om Jesu disipler slik at menigheten framstår som en søskenflokk eller familie (18,15.21; 23,8; særlig 12,46–50). I utsendelsestalen (Matt 10) omtales disiplene som «disse små» (vers 42), og Jesus taler om de nødssituasjoner de vil utsettes for.

Jesus lar oss forstå at måten vi møter hans disipler/utsendinger på, forteller om vårt forhold til ham. Det vi gjør mot dem, gjør vi mot Jesus. Bare de som selv har tatt imot Jesus som frelser og konge, gjenkjenner ham i hans «små» børdre/søsken.

Dermed er det ikke den alminnelige nestekjærlighet som belønnes i møtet med Menneskesønnen på dommersetet. Det er bare det *han* gir oss, som vi kan gi videre i møte med hans «minste brødre». Vi får hjelp til å forstå dette ved å hente inn Jesu ord til sine

disipler i Joh 15: «Jeg er vintreet, dere er greinene. Den som blir i meg og jeg i ham, bærer mye frukt. For uten meg kan dere ingen ting gjøre» (Joh 15,5).

Domstalen i Matt 25 står ikke i spenning med Paulus' lære om rettferdiggjørelsen i Kristus (f.eks. Rom 3,21ff). Det er nettopp de som er rettferdiggjort ved nåden i Kristus som kan være grener på vintreet og lemmer på hans legeme (1 Kor 12). Derfor må vi pådomssøndagen tale om ham som gav sitt liv for at vi skal få leve, og om hvordan det livet viser seg i møte med Jesus, han som møter oss gjennom våre trossøsken og meddisipler.

Dette er troens frukter, som Jesus ser etter i våre liv. Vi skal tale om troen, om troens lydighet, og om en åpen dør inn til et evig liv med Jesus. Domssøndag er dagen med alvor, kall og håp!

Svein Granerud
pensjonert teolog
svein.granerud@normisjon.no